

Konseptutvikling som driver for innovasjon

En helhetlig tilnærming til konseptutvikling bidrar til innovasjon, effektiv ressursbruk og bedre strategisk planlegging. Det er viktig for at Heimevernet skal tilpasse seg operative behov og strategiske mål og ta i bruk ny teknologi.

Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) og Heimevernet (HV) har utviklet tre veiledere som legger til rette for målrettet eksperimentering og effektiv implementering av ny teknologi. De skal styrke Heimevernets innovasjonskraft gjennom en strukturert og metodisk tilnærming til konseptutvikling og eksperimentering (CD&E).

Konseptutvikling og eksperimentering – nøkkelen til ny teknologi

CD&E er avgjørende for at HV skal kunne møte et stadig mer komplekst og raskt skiftende operasjonsmiljø. Nye trusler, økende krav til samhandling og hurtig teknologisk utvikling gjør det nødvendig å teste og utvikle løsninger tidlig. FFI-studien viser at konseptutvikling og eksperimentering gjør at HV kan ta i bruk ny teknologi på en effektiv, trygg og operativt relevant måte.

Strukturert utprøving av nye konsepter, ny teknologi og nye arbeidsformer reduserer risikoen, styrker beslutningsgrunnlaget og gjør at ressursene brukes der de gir størst effekt. Konseptutvikling bør

Dette trengs for å lykkes

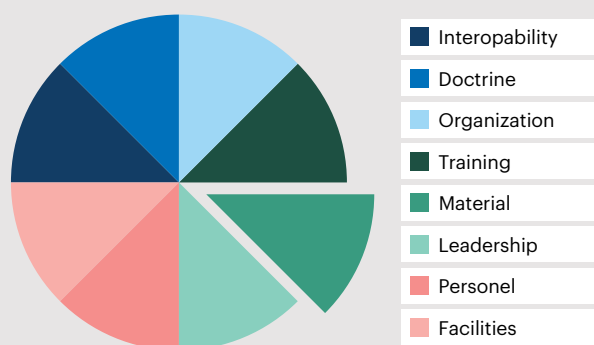
- dedikerte ressurser til konseptutvikling og eksperimentering
- tydelig ledelsesforankring og prioritering
- systematisk bruk av DOTMLPFI i alle prosjekter
- strukturerte prosesser og standardiserte metoder
- bedre kunnskapsstyring, inkludert databaser og delingsarenaer
- styrket samarbeid mellom HV, FFI, Forsvarsmateriell, Forsvarets operative hovedkvarter og industrien

DOTMLPFI-rammeverket kan nyttes for å håndtere kompleksiteten i prosjekter. Dette innebærer å vurdere alle aspekter ved innføring av ny teknologi, fra doktrine til interoperabilitet, og sikre at tilstrekkelige ressurser er allokert til hvert element.

Det gir en helhetlig oversikt over alle relevante faktorer. Ved å sikre at alle relevante faktorer vurderes i tillegg til materiellet eller teknologien, hjelper rammeverket til med å identifisere potensielle utfordringer tidlig, sikre en smidigere implementering og unngå uforutsette kostnader.

Det er viktig å synliggjøre de immaterielle aspektene ved en anskaffelse, fordi teknologi sjelden opererer effektivt alene.

DOTMLPFI diagram

derfor ikke betraktes som en isolert prosess, men som en integrert del av organisasjonen.

Hvorfor konseptutvikling og eksperimentering er kritisk for HV

CD&E sikrer at teknologien møter reelle behov. Uten et tydelig konsept risikerer man å anskaffe materiell som ikke passer inn i HVs oppdrag, struktur eller kompetanse. CD&E gir retning, avklarer behov og reduserer feilinvesteringer.

Det gir også raskere og bedre beslutninger. Eksperimentering – som troppeprøver og brukertesting – gir tidlige svar på hva som fungerer. Det gjør at HV kan justere kursen før det gjøres store investeringer.

I tillegg styrker CD&E den operative evnen. Når teknologi testes i realistiske scenarioer, avdekkes både muligheter og begrensninger. Dette gir bedre taktikk, bedre opplæring og tryggere bruk i operasjoner.

Sist, men ikke minst fremmer CD&E innovasjon og læring gjennom å skape en kultur der man prøver, feiler og forbedrer. Det gjør HV mer tilpasningsdyktig og bedre rustet for fremtidens trusler.

De seks viktigste funnene fra studien

1. HV ser behovet, men mangler kapasitet til å gjennomføre: Konseptutvikling er viktig, men det mangler tid, kompetanse og dedikerte ressurser. Operativ drift vinner i konkurransen om oppmerksomhet.

2. Tidlig konseptuell forankring er avgjørende: Prosjekter som starter uten et tydelig konsept, får ofte problemer senere. Eksempler fra flere prosjekter viser at manglende DOTMLPFI-vurderinger gir utfordringer i implementeringen.

3. Eksperimentering fungerer – når det prioriteres: C-UAS-prosjektet trekkes frem som et godt eksempel: Troppeprøver ga rask læring, tydelige krav og bedre beslutnings-

grunnlag. Det viser at eksperimentering gir stor verdi når det brukes systematisk.

4. Ledelsesstøtte er en kritisk suksessfaktor: Uten tydelige prioriteringer fra ledelsen blir CD&E nedprioritert. Når ledelsen derimot setter retning, følger organisasjonen etter.

5. Kunnskapsdeling og kontinuitet er en utfordring: Høy gjennomtrekk i HV og Forsvarsmateriell gjør at erfaring forsvinner. Manglende systemer for kunnskapsstyring svekker læringen på tvers av prosjekter.

6. DOTMLPFI må brukes aktivt, ikke bare nevnes: Rammeverket hjelper å se helheten. Studien viser at DOTMLPFI ofte brukes for sent eller for overfladisk.

Tidlig konseptutvikling og eksperimentering gir retning og motvirker feilinvesteringer. Foto: Tor Magnus Øverås

Full rapport (pdf)
ffi.no/cde-i-hv

Veiledere om konseptutvikling og eksperimentering
forsvaret.no/heimevernet/
[om-heimevernet/konseptutvikling](https://om-heimevernet.no/konseptutvikling)

Kontaktpersoner

Johannes Hobæk – jhobak@mil.no
Line Thorsberg – line.thorsberg@ffi.no
Frode Berg Olsen – frode-berg.olsen@ffi.no

Generelle henvendelser: info@ffi.no

Mer informasjon om FFI og forskningen vår finner du på ffi.no